

.....
GUIA
DIDÀCTICA
.....

Setem
Comunitat Valenciana

DONES
D'INTAG

Comerç Just i defensa
del Medi Ambient a Equador

03

CLAUS DE TREBALL PER AL PROFESSORAT

Objectius Pedagògics
Sinopsi del vídeo
Els criteris del Comerç Just
Comerç Just i medi ambient
CJ i gènere
Els temes del vídeo

10

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES

Video-fòrum
Exercici escrit

Característiques de la proposta didàctica:

Aquesta guia és un material de suport al vídeo "Dones d'Intag. Comerç Just i defensa del medi ambient a l'Equador", tot centrant-se en les opinions i vivències d'un grup de dones de la Vall de l'Intag, a l'Equador. Està dirigida al professorat de Secundària i a Batxillerat com un recurs introductor per donar a conèixer entre el seu alumnat alguns dels temes clau relacionats amb el Comerç Just, com és la seua vinculació amb la conservació del medi ambient i el paper protagonista de les dones llauradores en el desenvolupament d'aquest tipus d'experiència.

Amb aquest vídeo donem continuïtat a un altre material produït anteriorment per ALBA SUD per a SETEM CV, "Es ven just. Quatre experiències sobre el Comerç Just al Sud de Mèxic" (que podeu veure online a les nostres respectives pàgines Web). En aquella producció realitzàvem una presentació general sobre el Comerç Just a partir del testimoni d'homes i dones de diferents organitzacions productores. En ella es mostrava com funcionava i quins aspectes positius havia generat, però també algunes de les seues limitacions. En aquest material intentem aprofundir una mica més en alguns dels criteris rector del Comerç Just i en la seua forma de funcionament. En concret, s'aborda de forma específica les relacions entre Comerç Just i defensa del medi ambient (Criteri 8: Respecte pel medi ambient), es mostra el paper protagonista de les dones en el desenvolupament del Comerç Just (Criteri 3: Igualtat entre dones i homes) i, finalment, es destaca la importància que té per a aquestes dones poder desenvolupar el seu treball en condicions adequades a partir de la seua autoorganització (Criteri 1: salaris i condicions de treball i feina dignes).

Després de la projecció del vídeo es proposa la identificació i discussió dels seus principals continguts. També se suggereix un exercici escrit que permeta consolidar els coneixements adquirits i les reflexions que haja pogut suscitar tant el vídeo com el mateix debat en classe.

El vídeo pot veure's en Internet a través de la Pàgina Web d'ALBA SUD: www.albasud.org i de la Pàgina Web de SETEM CV: www.setemcv.org.

Guia didàctica elaborada por Ernest Cañada

PDF

>> Versió en pdf en www.setemcv.org

Crèdits:

Realització: Javier Calderón i Ernest Cañada
Càmera i edició: Ríders Mejía
Investigació i producció de camp: Javier Calderón
Guió i producció executiva: Ernest Cañada
Col·laboració: Nelson
Betancourt Locució: Laia Alsina
Música: Inkuyo i Quichua
Maschis Imàgens d'arxiu: CEDHU
País i any de producció: Equador, 2010
Durada: 29 minuts.

Una producció d'ALBA SUD per a SETEM CV finançada per la Generalitat Valenciana.

Agraïments

Família de Silvia Ruiz
Família de Marcia Ramírez
Família d' Emma Minda
Col·lectiu de dones El Rosal
Comunitat El Rosal
La Casa del Llaurador
Transport Col·lectiu d'Intag
Corporació Tallers del Gran Valle
La Casa d'Intag
Federació Nacional de Treballadors
Agroindustrials - Camperols i Indígenes Lliures de l'Equador (FENACLE) Universitat Central de l'Equador
Alcaldia de Cayambe

Setem
Comunitat Valenciana

Edita
SETEM COMUNITAT VALENCIANA
C/ Pintor Domingo, 3- 2 (Valencia)
T: 96 315 35 05
E-mail: info@setem.org
www.setemcv.org

Disseny www.estudioja.com

Objectius pedagògics:

- Aprofundir en el coneixement de què és el Comerç Just a partir de l'anàlisi de l'experiència de diverses organitzacions de la Vall de l'Intag a l'Equador.
- Donar a conèixer els possibles vincles entre models de desenvolupament rural recolzats pel Comerç Just i la conservació del medi ambient.
- Reconèixer i valorar l'aportament de les dones llauradores al desenvolupament rural.

Sinopsi del vídeo

Sílvia, Marcia i Emma són tres dones llauradores que viuen en diferents comunitats a la Vall de l'Intag, a l'Equador. Les tres formen part de diferents organitzacions de producció dedicades al café, sabons i cremes a base de sàvila, i artesanies diverses elaborades amb lufa (*luffa cylindrica*). Tota la producció és orgànica i es desenvolupa sota una clara ben plantada per la conservació del medi ambient. Molts d'aquests productes són transformats, agregant-los valor, en les mateixes comunitats: torrat i presència física del café; fabricació i envasament dels sabons; elaboració d'artesanies amb lufa. Per mitjà del sistema de Comerç Just han pogut vendre a millors preus i amb majors garanties. D'aquesta manera, poden diversificar els seus ingressos i millorar les seues condicions de vida.

En els últims anys, el creixement de les activitats mineres a l'Equador va fer que algunes companyies transnacionals fixaren la seua atenció a la Vall de l'Intag i mostraren interès per extraure els seus minerals. Per a Sílvvia, Marcia i Emma, com per a moltes altres dones i homes d'Intag, la introducció de la mineria era una amenaça per a l'agricultura, la naturalesa i, en definitiva, la seua vida a la Vall. Gràcies a una forta resistència comunitària, en la qual elles tres van participar activament, van aconseguir detenir els intents de les empreses mineres i salvaguardar de moment el seu mode de vida.

L'experiència de les comunitats de la Vall de l'Intag és un exemple d'un model de desenvolupament controlat per la gent del lloc i en harmonia amb la naturalesa. Aquest model pren major valor, si cap, quan es comparen els seus resultats amb els d'activitats agroexportadores de flors o bananes que es duen a terme a molt poca distància de la Vall de l'Intag.

Sílvia, Marcia i Emma compten i reflexionen en aquest reportatge per què han apostat per defensar aquest model en el qual el Comerç Just juga un paper destacat.

CRITERIS DEL COMERÇ JUST

El Comerç Just sorgeix com una resposta solidària davant del model dominant de relacions d'intercanvi comercial caracteritzat per la desigualtat. Aposta per una transformació de les relacions entre països del Nord i del Sud en un sentit més equitatiu i just.

Críteris del COMERÇ JUST

Perquè un producte puga ser comercialitzat dins de les xarxes de Comerç Just i considerat com tal, és precís que garantisca els criteris següents:

1. Salari i condicions de treball dignes.
2. Sense explotació infantil.
3. Igualtat entre homes i dones.
4. Funcionament democràtic
5. Relació comercial a llarg termini.
6. Pagament d'una part del preu per avançat.
7. Els productors i productores destinen part dels seus beneficis a les necessitats bàsiques de les seues comunitats.
8. Respecte pel medi ambient.
9. Productes de qualitat.
10. Informació als consumidors i consumidores

Per mitjà del Comerç Just s'intenten crear espais de comercialització que no només tinguen en compte criteris econòmics, com ocorre de forma habitual, sinó que també incorporen valors socials, ecològics, culturals, de gènere i que, sobretot, contribuïsquen a un desenvolupament sostenible. El Comerç Just es regeix per una sèrie de criteris identificadors.

Aquesta proposta es fonamenta en una relació de respecte i bon tracte entre productors i comercialitzadors, de manera que s'estableixen acords a llarg termini, que donen garanties als productors i així poden vendre a un determinat preu garantit. Aquesta seguretat els permet fer inversions productives o dur a terme determinades despeses per cobrir les necessitats comunitàries i/o familiars amb una certa tranquil·litat. En molts casos la producció vinculada al sistema de Comerç Just és una forma d'incrementar els ingressos de les famílies llauradores, combinant alguns cultius amb majors possibilitats de comercialització internacional amb productes orientats a l'alimentació familiar i al consum local. El Comerç Just suposa la denúncia de les relacions comercials injustes que provoquen l'empobriment dels països del Sud. El que s'intenta és generar sensibilització i enfortir un moviment social amb capacitat d'incidir en les decisions polítiques que condicionen el sistema internacional de relacions comercials.

COMERÇ JUST I MEDI AMBIENT

Una de les prioritats del Comerç Just és que la producció, transformació i comercialització es desenvolupe, tant com siga possible, dins d'un marc de respecte pel medi ambient. Aquesta preocupació té a veure amb el fet que un dels principals problemes de l'expansió de la societat de consum occidental, tant pel seu desenvolupament als països rics, com per la seua ampliació a nous països emergents, com la Xina, per exemple, és la degradació del medi ambient que comporta.

El consum massiu de tot tipus de béns i serveis produïts i transportats de qualsevol part del món a un altre lloc comporta una forta degradació del medi ambient. Moltes són les causes. Esmentem-ne algunes: els materials contaminants usats a la seua producció (per exemple, fertilitzants i pesticides químics en l'agricultura, que afecten també la salut humana); contaminació pel transport a llarga distància, per l'emissió de gasos d'efecte hivernacle; l'acumulació de residus, etc.

En els últims anys una de les principals amenaces a la conservació del medi ambient, alimentada pel consumisme creixent, ha estat l'expansió de les indústries extractives (minerals, petroli, gas, fusta, etc.) en països empobrits. Aquesta activitat ha estat a les mans de companyies transnacionals que han deixat escassos beneficis a la majoria de la població d'aquests països; ahora, ha generat greus danys ambientals, tant per la destrucció directa de recursos naturals per a la seua extracció, com per la contaminació que generen. Molts esforços i assoliments de la pagesia, en part vinculats al Comerç Just, es veuen amenaçats per l'expansió d'aquest tipus de sector.

Al contrari, la majoria de productes vinculats al sistema de Comerç Just han estat elaborats mitjançant pràctiques respectuoses amb el medi ambient. En podem apuntar algunes de les més destacades: agricultura orgànica sense ús d'agrotòxics (pesticides, fertilitzants, etc.) i ús d'adobs naturals; obres de conservació de terres; diversificació i rotació de cultius; conservació de boscos; etc. Des del Comerç Just es considera que ha d'haver un ús més racional i sostenible dels recursos naturals. L'autocontenció en el consum, la prioritat als productes locals, el reciclatge i tractament de residus, les pràctiques productives amigables amb l'entorn natural, entre d'altres, són algunes de les mesures que seria necessari desenvolupar àmpliament.

“Des del Comerç Just es considera que ha d'haver un ús més racional i sostenible dels recursos naturals”

COMERÇ JUST I GÈNERE

En la majoria de societats hi ha relacions de forta desigualtat entre homes i dones. En contextos rurals empobrits això comporta que les dones hagen de suportar pitjors condicions de vida i falta d'autonomia per prendre les seues pròpies decisions.

Des del Comerç Just es pretenen potenciar relacions més equitatives entre gèneres. Per això s'estimula que els productes que es comercialitzen dins d'aquest sistema hagen estat elaborats tenint en compte les necessitats i interessos estratègics de les dones. D'aquesta manera es valora el treball i feina de les dones, habitualment invisibilitzat, i es paga un preu més **acord** amb les seues contribucions en el procés de producció.

En moltes ocasions s'han creat o enfortit associacions de dones productores, vinculades al Comerç Just. Això ha ajudat que tingueren accés a treball remunerat, capacitació, pogueren prendre les seues pròpies decisions i, en definitiva, s'empoderaren i comptaren amb majors possibilitats d'emancipació. El Comerç Just ha estat un canal de comercialització més segur, que alhora ha potenciat la participació de les dones. Això ha permés que moltes dones vinculades a aquest sistema desenvoluparen habilitats i responsabilitats que les han situades en un rol protagonista en les seues comunitats.

De la mateixa manera, les dones han jugat un paper especialment important en la transmissió de valors i pràctiques respectuoses amb el medi ambient. A moltes de les accions que desenvolupen les comunitats en la conservació del medi ambient les dones tenen un especial protagonisme.

Els temes del vídeo

Entre els continguts del vídeo destaquem algunes qüestions que poden resultar d'especial interès per al debat amb l'alumnat.

- **El paper del Comerç Just en l'economia campero-la.** Amb major o menor pes en l'economia de cada una de les famílies de les tres dones que apareixen en el vídeo (Sílvia, Marcia i Emma), els productes que venen a través del sistema de Comerç Just són part d'una estratègia de diversificació productiva. En cap dels tres casos la dedicació no és exclusiva, sinó que s'integra i complementa altres cultius i activitats. D'aquesta forma es garanteix la Seguretat Alimentària de la família i es disposen de recursos en metàl·lic per fer front a diversos tipus de necessitats, com les despeses escolars o mèdiques, per exemple.¹

A fi d'agregar valor als productes comercialitzats, les organitzacions d'Intag estan transformant la seua producció en les mateixes comunitats. Això permet desenvolupar una agroindústria local i permet que augmenten els ingressos dels productors i les productores, que no es limiten a vendre matèries primeres sense elaborar. En el cas del café es mol, torra i empaqueta amb la seua pròpia marca; la sàvila és la base per a l'elaboració de sabons, cremes i xampús que es distribueixen també envasats i etiquetats amb la seua pròpia marca; la lufa serveix per a l'elaboració d'artesanies diverses. La incorporació d'aquesta part final del procés de producció és molt important perquè permet que les organitzacions locals incrementen el seu nivell de control sobre el que fan.

La comercialització fora de la comunitat és un problema major a causa del mal estat de les infraestructures. Malgrat això, les dones d'Intag fan un gran esforç i aconseguen portar els seus productes fins a punts on poden ser distribuïts a través de les xarxes de Comerç Just, tant dins de l'Equador com en l'exterior. El Comerç Just, a més de brindar una millor remuneració, ha permès consolidar aquestes organitzacions, garantint les compres, obrint nous mercats, etc. Això ha permès superar el problema dels mitjancers, segons expliquen els seus protagonistes.

¹ Segons va definir l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO) en la Cimera Mundial de l'Alimentació (Roma, 1996) existeix Seguretat Alimentària, a nivell d'individu, llar, nació i global, quan totes les persones a tota hora tenen accés físic i econòmic a suficient aliment, segur i nutritiu, per satisfer les seues necessitats alimentàries i les seues preferències, per tal de portar una vida activa i sana.

“Tota la comunitat du a terme accions de reforestació i cures de les fonts d'aigua”

-Producció i conservació de l'entorn natural. Les protagonistes del vídeo estan vinculades a diferents formes de producció orgànica. Per una part conreen café, sàvila i lufa, productes vinculats al Comerç Just, i d'altra banda aliments diversos destinats al consum de la família i la venda al mercat local. D'acord a les característiques de cada cultiu duen a terme diferents pràctiques agroecològiques: adob orgànic, rotació de cultius, diversificació productiva, etc. Gràcies a aquestes pràctiques aconseguen productes ecològics i saludables per a les persones, lliures dels productes químics que habitualment s'utilitzen al sector alimentari predominant. A més Sílvia explica que tota la comunitat du a terme accions de reforestació i cures de les fonts d'aigua. En els tres casos la producció depén d'una conservació adequada de l'entorn natural. Per a les comunitats d'Intag aquest model de desenvolupament rural necessita un medi ambient sa.

- L'amenaça minera i altres models de desenvolupament rural. A més de tot aquest tipus de pràctiques agroecològiques i accions de reforestació i conservació esmentades en el punt anterior, les dones d'Intag han impulsat un fort moviment de resistència a la mineria, que haguera comportat la contaminació i destrucció del seu entorn natural.

Davant l'argument segons el qual la mineria permet a un país pobre obtenir ingressos amb què beneficiar la majoria de la població, el cas d'Intag posa en evidència que l'expansió de la mineria acabaria destruint l'entorn natural i les fonts de vida d'importants sectors de població, la qual cosa al seu torn generaria més pobresa. La lluita contra la mineria ha estat vinculada a la defensa d'un altre model de desenvolupament, basat en l'agricultura, la seua transformació i comercialització, en harmonia amb la naturalesa. A l'Equador el moviment indígena i ecologista ha estat desprestigiats pel Govern, que els ha titllat d'"infantilistes". Davant d'aquestes acusacions, les dones d'Intag argumenten amb claredat la defensa d'un altre model de desenvolupament molt més sostenible.

L'expansió de monocultius d'exportació, com les bananes o les flors, és un altre model de desenvolupament totalment contraposat al que estan impulsant a Intag les organitzacions comunitàries. Aquest tipus de cultius desenvolupats a gran escala constitueix una de les manifestacions més clares de relacions comercials injustes que han tingut lloc històricament. Per produir-los en grans quantitats s'usen químics, per controlar les plagues o augmentar la seua fertilitat, que comporten greus problemes de contaminació de l'entorn i riscos per a la salut humana, tal com expliquen els sindicalistes que apareixen en el vídeo. A més els treballadors i treballadores

reben baixos sous i dificultats per defensar els seus drets

En el vídeo les dones d'Intag defensen el seu model de desenvolupament davant aquest altre tipus de propostes i destaquen amb dignitat un desenvolupament rural centrat en l'agricultura i la seua comercialització, amigable amb la naturalesa i controlat per elles mateixes.

- **Empoderament de les dones.** Al llarg de tot el vídeo destaca el protagonisme assumit per les dones d'Intag tant en el desenvolupament d'un determinat model productiu com en la seua defensa davant amenaces externes. Elles mateixes destaquen el fet que aquest procés no ha estat fàcil i que han trobat resistència en els homes, però que també s'han aconseguit canvis, i encara que no han aconseguit tot el que volgueren, sí que han aconseguit transformacions importants que han permés millorar les seues condicions de vida. Per a elles ha estat molt important organitzar-se i capacitar-se. Disposar de major autonomia econòmica, assolida en part gràcies al Comerç Just, ha ajudat en aquest procés de transformació personal i col·lectiu.

- **Condicions laborals.** El vídeo, elaborat des de la perspectiva de les dones d'Intag organitzades com a productores i vinculades al sistema de Comerç Just, mostra un clar contrast entre el model de relacions laborals que elles han aconseguit construir amb les que hi ha a les grans

empreses, ja siguen mineres o dedicades al cultiu per a l'exportació de flors o bananes. En el primer cas elles destaquen el seu ambient de treball, la llibertat que tenen i la capacitat per organitzar el seu temps i les diferents activitats que duen a terme, la qual cosa els dóna una gran autonomia i capacitat de decidir per elles mateixes i en funció dels seus propis interessos. Això genera un orgull i consciència col·lectiva molt forta. Defensa que aquest model els permet viure bé i proposen estendre la seua forma d'organitzar-se i produir, tal com diu Sílvia quan afirma: "nosaltres el que hem buscat és a la gent, organitzar-la, unir-la que siga part d'aquesta organització i tinga drets". En contrast valoren les precàries condicions de treball i de vida de les treballadores contractades com a empleades a les plantacions de flors o bananes: baixos salaris, explotació, insalubritat, manca de dret a organitzar-se i sindicalitzar-se.

Activitats Didàctiques

VIDEO-FÒRUM

Per a una valoració general del vídeo:

- Què us ha semblat l'audiovisual? Quines coses us han agradat o interessat més i quines no?
- Us ha sorprés el que heu vist en el vídeo en relació amb la idea que teníeu del Comerç Just? Quines coses?

Per entendre i valorar la proposta de les dones d'Intag:

- Coneixies com es fa el sabó? I com es prepara la lufa? Pots explicar com és el procés de treball en cada un d'aquests productes?
- De quina manera la transformació que fan del café, la sàvila i la lufa els ajuda a guanyar més diners?
- Quin impacte té en el medi ambient les activitats que realitzen les dones? Pots comparar-lo amb el que té la mineria, les bananes o les flors?
- Per què és tan important per a elles la defensa del medi ambient?
- Quins avantatges els ha reportat estar vinculades al Comerç Just?
- De quina manera organitzen la comercialització? Quines dificultats tenen?
- Creus que el Comerç Just ha estat beneficiós per a aquestes dones? De quina manera?
- Què opines de la seua resistència a la mineria?

- Creus que és possible un model de desenvolupament com el d'Intag davant la mineria o els cultius d'exportació com les bananes o les flors? Quins creus que són els seus avantatges i desavantatges?
- Que t'ha semblant el paper protagonista que tenen les dones en aquest vídeo?
- Què opines de les paraules finals de les tres protagonistes en què expliquen per què creuen que és millor treballar organitzades per elles mateixes que no en una gran empresa? Ets de la mateixa opinió?

Per tancar el debat i buscar la implicació de l'alumnat:

- Algú coneix alguna botiga de Comerç Just? Què es pot trobar allà? Com són? Quins productes de Comerç Just coneixeu?
- De vegades els productes de Comerç Just són més cars que els productes que podem trobar a altres tendes o supermercats. Per què creieu que passa això?
- Per què creus que són importants les tendes de Comerç Just?
- Què us sembla aquesta proposta del Comerç Just? Us sembla una alternativa positiva?

RECOMANACIONS

- Abans d'iniciar l'activitat cal assegurar-se que l'ordinador llegeix bé el DVD i que les condicions de visibilitat i so siguin adequades. És important que l'equip de so tinga suficient potència perquè tota la classe ho escolte adequadament.
- Seria oportú que abans de començar la projecció del vídeo els explique als seus alumnes el tipus de vídeo que veuran i a quines coses vol que es fixen, relacionades amb els temes desenvolupats en l'apartat anterior.
- Abans de veure el vídeo, com a introducció, es pot explicar als alumnes què és el Comerç Just posant especial

èmfasi en l'explicació dels seus criteris identificadors i especialment en els criteris relacionats amb el medi ambient i les relacions de gènere.

- En començar el debat, procure saber primer quines impressions té l'alumnat, si els ha agradat o, no abans de començar pròpiament la discussió sobre els seus continguts
- Tracte que els assistents relacionen els continguts del vídeo amb les seues pròpies experiències o coneixements personals. És important que ajude a establir aquesta connexió amb la seua vida quotidiana. És segur, la millor forma de garantir qualsevol aprenentatge.

EXERCICI ESCRIT

Una vegada acabat el debat es proposa a l'alumnat que de forma individual o en grup, segons considereu més oportú, facen una redacció comparant els principis del Comerç Just (anteriorment explicats) en relació amb la conservació de medi ambient i l'establiment de relacions d'igualtat entre homes i dones amb l'experiència d'Intag que mostra el vídeo.

Alba Sud

ALBA SUD és una associació catalana especialitzada en Investigació i Comunicació per al Desenvolupament fundada a Barcelona l'any 2002.

Té també presència i col·laboradors i col·laboradores en diversos països llatinoamericans (Nicaragua, El Salvador i Mèxic, en aquests moments), i voluntat d'articular-se com a plataforma d'intercanvi i treball conjunt entre professionals de diferents disciplines relacionats amb la Investigació i la Comunicació per al Desenvolupament en diferents parts del món. Investigació i Comunicació són enteses en ALBA SUD com eines al servei de propostes de transformació i emancipació, de lluita contra la desigualtat i a favor de societats amb majors nivells d'equitat.

La missió d'ALBA SUD és contribuir en la millora de les estratègies, eines i intervencions a favor del desenvolupament a través de la realització d'estudis i investigacions i la producció i difusió de recursos educatius i comunicatius, així com l'enfortiment del treball d'associacions de països del Sud amb objectius i propòsits coincidents.

Setem Comunitat Valenciana

SETEM CV és una ONG per al desenvolupament l'objectiu de la qual és la sensibilització sobre la desigualtat socioeconòmica i les seues causes, presents en l'actualitat principalment entre els països empobrits econòmicament i els països enriquits. Formem part de Federació SETEM i treballem en xarxa i col·laborarem amb altres organitzacions, institucions, moviments socials, amb els quals compartim principis i idees, que també lluiten per un ordre econòmic i social més just (Coordinadora Valenciana d'ONGD, Xarxa Valenciana de Consum Responsable ...).

Per a complir amb les nostres finalitats, realitzem les següents activitats:

- Activitats que promouen les transformacions personals i col·lectives necessàries per a posar fi a les desigualtats, tant les que són possibles des del nostre país (comerç just i consum responsable, denúncia de la injustícia, compra pública ètica, banca ètica, pressió pública...) com donant suport a d'altres moviments internacionals.
- Activitats que sensibilitzen a la població sobre la creixent desigualtat del món, tant elaborant materials divulgatius, actes públics, i qualsevol altre mitjà de difusió; com a través del coneixement directe de la realitat d'altres països afavorint l'intercanvi.
- Activitats que promouen les transformacions de la realitat dels països en desenvolupament, que fomenten el desenvolupament humà i socioeconòmic, en coordinació amb aquests països i segons les necessitats detectades per ells (projectes de cooperació, programes de cooperació, assistències tècniques...).
- Activitats que aprofundisquen en les causes de la desigualtat i les vies de solució, tals com cursos de formació, materials, formatius, i investigació.

Setem Comunitat Valenciana

Pintor Domingo 3, 2
46001 València
T 96 315 35 05

F 96 315 63 80
setemcv@setem.org
www.setemcv.org

Aquesta producció està sota una llicència Creative Commons:

Vosté és lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra, reconeixent els seus crèdits, sense finals/ finalitats comercials i sense alterar, transformar o generar una altra obra derivada d'aquesta producció.

Un projecte de

Setem
Comunitat Valenciana

Financiat per

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'IMMIGRACIÓ I CIUTADANIA

Amb la col·laboración de

Alba Sud
investigación y comunicación para el desarrollo